

Instanties en overige betrokkenen
bij de (gesloten) jeugdhulp

Den Helder, 7 november 2018

Inzake : Werkgroep Jeugdrecht - 20146030 mvd
E-mail : plat@knuwer.nl
Tel.nr. : (0223) 660 114 (algemeen)
(0223) 239 016 (rechtstreeks)
Uw ref. : --

Geachte betrokkene bij de jeugdhulp,

Op 29 oktober jl. bereikte ons – de Werkgroep van Jeugdrechtadvocaten Alkmaar – het bericht dat de 18 gemeenten in de regio Noord-Holland Noord het voornemen hebben om de JeugdzorgPlus te gunnen aan Horizon Jeugdzorg en Onderwijs. Dit besluit zal hoogstwaarschijnlijk tot gevolg hebben dat Transferium Jeugdzorg te Heerhugowaard (hierna: Transferium) de deuren moet sluiten en dat de jongeren die aangewezen zijn op gesloten jeugdhulp elders in het land zullen worden ondergebracht. Dit achten wij een onacceptabele en zeer zorgelijke ontwikkeling. Wij vinden dat de gesloten jeugdhulp en Transferium in de regio Noord-Holland Noord moet blijven en wel om de volgende redenen.

De Jeugdwet

Op 1 januari 2015 is de Jeugdwet in werking getreden. Eén van de belangrijkste pijlers van de Jeugdwet is het versterken van de eigen kracht van de jongere én van het zorgend en probleemoplossend vermogen van diens gezin en sociale omgeving¹. Om dit te kunnen verwezenlijken heeft de regering geoordeeld dat er een omslag nodig is in de ondersteuning van de gezinnen waarbij (samenvattend) de nadruk wordt gelegd op:

- de preventie en de eigen kracht van jongeren, ouders en het sociale netwerk van de jongere;

---

¹ Memorie van Toelichting op de Jeugdwet, d.d. 1 juli 2013, pagina 2.

- het demedicaliseren, ontzorgen en normaliseren door onder andere het versterken van het opvoedkundig klimaat;
- het bieden van hulp op maat;
- het bieden van integrale hulp volgens het uitgangspunt één gezin, één plan, één regisseur.

Gebleken is dat Transferium de ouders/verzorgers (hierna: de ouders) en het sociale netwerk waar mogelijk intensief bij de behandeling van de jongere betreft. De ouders spelen een belangrijke rol bij de therapie en behandeling van de jongere, zoals systeemtherapie, het bijwonen van werkplanbesprekingen en het opbouwen van verlof.

Indien Transferium de deuren moet sluiten, zullen veel jongeren met een gesloten machtiging elders in het land worden geplaatst (te weten: Harreveld, Rotterdam en Oostvoorne). Voor veel ouders zullen de reisafstand en de reiskosten een belemmering zijn om de jongere wekelijks te bezoeken of om deel te nemen aan gesprekken en therapieën. Het gros van de ouders is afhankelijk van openbaar vervoer of vervoer door derden en heeft (te) weinig financiële ruimte voor het betalen van de reiskosten. De ouders zullen dan vanzelfsprekend veel minder of helemaal niet meer actief bij de jongere betrokken zijn, hetgeen de behandeling nadelig beïnvloedt en vertraagt. Ter informatie: de afstand tussen bijvoorbeeld Den Helder en Oostvoorne bedraagt 176 kilometer (2 uur en 40 minuten met de auto), enkele reis.

Er zal noodgedwongen letterlijk en figuurlijk een afstand ontstaan tussen de jongere en zijn/haar ouders. Hetzelfde geldt voor het contact tussen de jongere en zijn/haar broertjes en zusjes. Dit is in strijd met het recht op family life, zoals genoemd in artikel 8 Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (hierna: het EVRM) en in artikel 5 van het Internationaal Verdrag voor het Kind (hierna: het IVRK).

Door te kiezen voor het verplaatsen van de gesloten jeugdhulp naar buiten de regio gaan de gemeenten voorbij aan het IVRK en het EVRM. Zeer recent nog heeft het gerechtshof Den Haag² - op grond van het IVRK en het EVRM - geoordeeld dat op de overheid en daarmee ook op de gecertificeerde instelling (de GI) als uitvoerder van jeugdmaatregelen, de positieve verplichting rust ervoor zorg te dragen dat het familieleven zoveel als mogelijk gehandhaafd blijft. Het hof Den Haag verwijst naar een uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens³ waaruit volgt dat staten weliswaar een grote vrijheid hebben in kinderbeschermingszaken, maar tevens een grote verantwoordelijkheid hebben bij het bevorderen van contact tussen kinderen en hun ouders. Nadat een kind uit huis is geplaatst, rust derhalve een grote verantwoordelijkheid op een staat om het bezoeksrecht van een ouder met het kind te waarborgen. Door de aanbesteding (voorlopig) te gun-

² Gerechtshof Den Haag, 12 september 2018, ECLI:NL:GHDHA:2018:2549

³ EHRM 17 juli 2014, nr. 19315/11, *EHRC* 2014/256, m.nt. M. Tuinman en P. Montanus (*T./Tsjechië*)

nen aan een jeugdhulpaanbieder die geen gesloten jeugdzorg instelling heeft in Noord-Holland Noord, voldoen de betrokken Noord-Hollandse gemeenten niet aan deze positieve verplichting. Het voorgenomen besluit achten wij dan ook in strijd met fundamentele kinderrechten.

Terugkeer naar huis

Een belangrijk doel van een machtiging uithuisplaatsing is het terugwerken naar huis. Verloopt de behandeling voorspoedig, dan wordt gedurende de machtiging gesloten jeugdhulp het verlof naar huis (doordeweeks) opgebouwd. De ervaring leert dat als de overgang niet zorgvuldig wordt begeleid en opgebouwd, een jongere makkelijk terugvalt in “oud probleem gedrag”, waardoor de thuisplaatsing mislukt.

Indien een jongere buiten de regio wordt geplaatst, dan zal er niet, althans aanzienlijk minder dan vanuit Heerhugowaard het geval is, doordeweeks geoefend kunnen worden met verlof. De terugkeer naar huis (het uitgangspunt van een machtiging gesloten uithuisplaatsing) wordt door de te overbruggen reisafstand, ernstig bemoeilijkt. Bovendien zal begeleid verlof, dat deel uitmaakt van voornoemde opbouw, praktisch en financieel onhaalbaar zijn. Een groepsleider is gedurende enkele uren, dan wel een dag, afwezig wegens de begeleiding van een verlof. Deze groepsleider is al die tijd niet aanwezig op de groep en kan daar geen andere jongeren begeleiden. Daarbij speelt dat de groepsleiding geen binding heeft met de regio van herkomst van de jongere. Dit zal de aansluiting bij de leefwereld van de jongere, en daarmee het slagen van de behandeling en terugkeer, bemoeilijken. Hetzelfde geldt voor de jongere die als vervolgplek naar een open instelling of pleeggezin gaat, die immers ook in de regio Noord-Holland (Noord) ligt. Het terugkeren naar de eigen leefomgeving, een belangrijk doel van de uithuisplaatsing, wordt door het voorgenomen besluit van de gemeenten enorm bemoeilijkt, hetgeen schadelijk is voor ontwikkeling van een kind. Dit is in strijd met artikel 3 IVRK.

Onderwijs

Binnen Transferium biedt De Spinaker onderwijs. Zij heeft dependances buiten Transferium en een hecht samenwerkingsverband met alle scholen in Noord-Holland Noord. Vanuit De Spinaker vindt er een “warme overdracht” plaats naar de vervolgopleiding. Verblijft een jongere buiten de regio, dan zal hij/zij na het beëindigen van de gesloten plaatsing, overgeplaatst worden naar een voor hem vreemde school in de regio Noord-Holland Noord. Deze wisseling is schadelijk voor de leerprestaties en voor de sociale en cognitieve ontwikkeling van een jongere.

Zichtbaarheid

Ook de afstand tussen de advocaten en de jongeren wordt letterlijk groter. Datzelfde geldt voor de jeugdbeschermers. De jongere extra bezoeken of aansluiten bij een bespreking is niet langer haalbaar wanneer de advocaat of jeugdbeschermer hiervoor enkele uren dient te reizen. Dit zal ten koste gaan van de kwaliteit van de rechtsbijstand en de hulpverlening. Een veel gehoorde klacht

vanuit de jongeren is dat te veel óver hen en te weinig mét hen wordt gesproken. Het verplaatsen van de gesloten jeugdhulp naar buiten de regio, zal dit probleem vergroten en de noodzakelijke betrokkenheid van advocaten en hulpverleners bemoeilijken. Dit is strijdig met artikel 12 IVRK.

Zitting op locatie

Sinds een aantal jaren vinden de zittingen betreffende een machtiging tot (verlenging van de) gesloten jeugdhulp plaats op Transferium. Bij die zittingen zijn in ieder geval aanwezig: de jongere, de ouders, de kinderrechter, de advocaat, de gedragsdeskundige, de mentor/groepsleider en de verzoekende partij (een vertegenwoordiger van de Raad voor de Kinderbescherming, de GI of van de gemeente). Deze zittingen kennen een informeel karakter, zijn zeer efficiënt en laagdrempelig waardoor jongeren zich snel op hun gemak voelen en constructief meewerken. Doordat alle ketenpartners aanwezig zijn, is de informatie actueel en kan er efficiënt gehandeld worden. Er wordt maatwerk geleverd, ook door de rechtspraak.

Als Transferium zijn deuren moet sluiten, zullen de zittingen weer in het gerechtsgebouw plaatsvinden. Concreet betekent dit dat de jongere met een busje van DV&O vervoerd wordt en daarmee vaak enkele uren door Nederland reist. Vervolgens moet de jongere in het cellencomplex van het gerechtsgebouw wachten, waardoor hij onnodig gespannen en vermoeid de zitting bijwoont. De jongeren voelen zich “als boeven behandeld”, terwijl zij op civiele gronden gesloten verblijven. Dit staat op gespannen voet met het belang van het kind zoals bedoeld in artikel 3 IVRK.

Verdwijnen expertise

De vrees bestaat verder dat de expertise met betrekking tot kwetsbare jongeren uit de regio verdwijnt, terwijl in de afgelopen jaren fors is geïnvesteerd in de samenwerking tussen de verschillende ketenpartners (waaronder de GI's als de Jeugd- en Gezinsbeschermers, de William Schrikker Stichting, het Leger des Heils, de Raad voor de Kinderbescherming, Triversum, de Brijderstichting, de rechtbank en de advocatuur). Deze samenwerking op regionaal niveau is onontbeerlijk voor het behandeltraject van de jongere, omdat multidisciplinair overleg vaak leidt tot creatieve en praktische oplossingen binnen het (regionale) netwerk van de jongere.

Kleinschalige voorziening

Wij hebben vernomen dat Horizon erover denkt zorg te gaan bieden op een aantal kleine locaties in de regio. Hoe wordt de veiligheid van jongeren in een kleinschalige voorziening gewaarborgd als die zorg niet gesloten plaatsvindt? Het gaat immers om jongeren die zich onttrekken aan de hulpverlening of onttrokken worden én vaak al meerdere plaatsingen in een kleine voorziening hebben gehad waarbij het niet is gelukt om de ontwikkelingsbedreiging weg te nemen. Deze jongeren hebben recht op een beschermde én veilige leefomgeving waar zij kunnen meewerken aan hun behandeling.

Wij wensen te benadrukken dat de jongeren waar wij over spreken, *kinderen* zijn in de leeftijd van 12 tot 18 jaar. Zij zijn gedurende hun nog korte leven blootgesteld aan trauma's, zoals ernstige verbale en fysieke mishandeling, verslaving, loverboy-problematiek en prostitutie. Deze kinderen leiden vaak aan persoonlijkheids- en hechtingsproblematiek en zijn soms zelfs suïcidaal. Er dient dan ook zeer voorzichtig omgegaan te worden met deze kwetsbare groep. Het komt ons voor dat de gemeenten dit laatste volledig uit het oog verloren zijn, terwijl zij een zorgplicht hebben voor al hun inwoners.

Conclusie

Gelet op het vorenstaande zijn wij van mening dat het in het belang van de jongeren is dat de gesloten jeugdhulp (en de bijbehorende expertise) in de regio Noord-Holland Noord blijft.

De advocatuur vindt het onbegrijpelijk dat zij voorafgaand aan de aanbesteding niet, als ketenpartner, is geraadpleegd door de gemeenten. Wij verwachten dat de aangedragen overwegingen ertoe leiden, dat de gemeenten niet overgaan tot het definitief gunnen van de opdracht aan Horizon als die geen gesloten jeugdhulp in de regio kan bieden. Uiteraard zijn wij bereid deze brief toe te lichten in een persoonlijk gesprek.

Hoogachtend,
namens de Werkgroep Jeugdrechtadvocaten Alkmaar⁴:

mr. N.J.M. Plat en mr. E.F.E. Hoekstra (contactpersonen)

---

⁴ mr. C. Teerenstra, mr. E. van Meeteren, mr. A.J.J. van der Heiden, mr. Bos, mr. M. Boerwinkel, mr. C.C. Nwosu, mr. E. Boskma, mr. E. Warmerdam, mr. G.E. Helder, mr. mr. J.A. van der Lem, mr. G. Lieffijn, mr. J.H.F. Overkleeft, mr. J.M. Neervoort, mr. J.L.P. Mentink, mr. J.J. Jorna, mr. M.E. Terhorst, mr. M.R. Ploeger, mr. M. van der Weide, mr. N.A.M. Oor, mr. P.A.J. van Putten, mr. P. Heijnen, mr. R. Polderman, mr. T.J.E. op de Weegh, mr. R. Wortelboer.